

پژوهش‌نامه نقد وهابیت؛ سراج منیر ♦ سال سیزدهم ♦ شماره ۵۱ ♦ پاییز ۱۴۰۲
صفحات: ۱۳۱-۱۰۹ ♦ تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۵/۲۵ ♦ تاریخ تأیید: ۱۴۰۲/۰۷/۱۸

بررسی رفتار حکومت سعودی- وهابی در یمن در دوران معاصر (۱۹۹۰-۲۰۲۰)

مجتبی محیطی*

آمنه قربانی**

چکیده

وهابیت در طول دهه‌های اخیر دخالت‌ها و جنایات فراوانی در یمن مرتکب شده است. مهم‌ترین جنایات وهابیت در سال‌های اخیر مربوط به حمله نظامی ائتلاف عربی به سرکردگی عربستان سعودی علیه مردم یمن است. این ائتلاف از سال (۱۳۹۴ش - ۲۰۱۵م) حملات همه‌جانبه‌ای را علیه یمن آغاز کرده است. بر اثر این حملات، زیرساخت‌های یمن نابود شده، جاده‌ها، بیمارستان‌ها، مدارس و... تخریب گردیده است. این کشور فقیر عربی اکنون دچار بحران قحطی است و بیش از نیمی از مردم، با خطر گرسنگی و بیماری روبه‌رو هستند. کودکان بسیاری کشته شده و بیش از یازده میلیون کودک دچار سوءتغذیه هستند. این پژوهش، با روش توصیفی به ذکر جنایات وهابیت در یمن پرداخته است. با توجه به این‌که تاکنون پژوهشی مستقل درباره جنایات وهابیت در یمن صورت نپذیرفته، اهمیت این پژوهش بیشتر قابل درک است.

کلیدواژه‌ها: ائتلاف عربی، طوفان قاطعیت، وهابیت، عربستان سعودی، حوثی، یمن.

* پژوهشگر سطح چهار مؤسسه دارالاعلام لمدرسة اهل البيت (علیهم‌السلام).

** سطح دو حوزه علمیه آیت‌الله ایروانی.

مقدمه

وهاپیت در حال گسترش اقتدار خود در سرزمین‌های اسلامی است. آنها برای نفوذ در کشورهای اسلامی، از سه روش تبلیغ، تطمیع و تهدید استفاده می‌کنند. شیوخ سلفی وهابی در سرتاسر جهان اسلام، در حال تبلیغ آیین وهاپیت هستند. درآمدهای هنگفت چاه‌های نفت نیز به کمک آنها آمده و با تطمیع مردم و دولت‌ها، بسیاری از حکومت‌ها و مردم را با خود همراه کرده‌اند. در این میان برخی از کشورها که خواهان استقلال خود هستند و ایدئولوژی وهاپیت را نمی‌پذیرند، مورد هجمه همه جانبه حاکمان سعودی و شیوخ وهابی قرار می‌گیرند.

پیوند شیخ و شاه در بین وهاپیت سابقه‌ای دیرینه دارد. از زمان تأسیس وهاپیت توسط محمد بن عبدالوهاب این همکاری ادامه داشته است. محمد بن عبدالوهاب با همکاری محمد بن سعود، حاکم «درعیه» جنایات متعددی را مرتکب شد. همکاری آل سعود و آل شیخ تا زمان حاضر ادامه داشته است و اکنون حاکمان سعودی فرزندان محمد بن سعود و آل شیخ و فرزندان محمد بن عبدالوهاب همان روش اسلاف خود را در پیش گرفته‌اند. شیوخ وهابی با فتاوی خود راه هرگونه جنایات را برای آل سعود فراهم می‌کنند. نمونه اخیر آن مربوط به جنایات حاکمان سعودی در یمن است که با فتوای عبدالعزیز آل شیخ، مفتی معاصر وهابی تأیید شده است. وی به‌صراحت از این عملیات دفاع کرده، با ظالم خطاب کردن یمنی‌ها این عملیات را برای استقرار امنیت در کشور یمن دانسته است. او مدعی است که همه مسلمانان عملیات نظامی در یمن را تأیید کرده‌اند!^۱ وی در جای دیگر حملات بی‌رحمانه ائتلاف سعودی علیه یمن را در جهت حمایت از عقاید اسلامی دانسته است. او با زیانبار خواندن عقاید مسلمانان یمن، عقاید آنها را تشیع صفوی معرفی کرده است که می‌خواهد منطقه را ناامن کند.^۲

۱. الموقع الرسمي لسماحة المفتي عبدالعزيز بن عبدالله آل الشيخ به آدرس:

/المفتي-العام-قضية-اليمن-إسلامية-و-«عاصفة-الحزم»-جاءت-لردع-<https://mufti.af.org.sa/ar/content>

المعتدين

۲. الموقع الرسمي لسماحة المفتي عبدالعزيز بن عبدالله آل الشيخ به آدرس:

دیگر شیوخ سلفی متأثر از افکار وهابیت نیز همین دیدگاه افراطی را درباره مسلمانان یمن دارند. آنها با کافر خطاب کردن حوثی‌ها زمینه را برای هرگونه جنایتی در یمن فراهم می‌آورند. به عنوان مثال شیخ ربیع بن هادی المدخلی می‌گوید: حوثی‌ها دشمن خدا و رسول و صحابه هستند و باید کشته شوند؛ پس در راه خداوند با آنان قتال و جهاد کنید.^۱ وی می‌گوید:

جهاد با حوثیان بالاترین جهاد است؛^۲ زیرا آنها از یهود و نصارا بدترند! و چیزی از اسلام در آنها وجود ندارد؛ بلکه عقاید آنها کفریات است. لعنت خداوند بر آنان باد! پس آنها را محاصره کنید و بکشید!^۳

شیخ عبید بن عبدالله الجابری از دیگر عالمان سلفی وهابی در جمادی‌الثانی ۱۴۳۶ق می‌گوید:

قتال با حوثیان که کافر و رافضی هستند، بر هر مسلمان مکلفی واجب عینی است. این جهاد به جان و مال بر هر کسی که توانایی دارد، واجب است؛ زیرا حوثیان گروهی یاغی نیستند؛ بلکه گروهی کافر و مرتد هستند. حوثیان چون علیه «عبدربه منصور هادی» قیام کرده‌اند، مرتد هستند. بنابراین با کشتن حوثیان به خداوند تقرب جویید.^۴

به این ترتیب اگرچه جنایات در یمن توسط حاکمان سعودی انجام می‌گیرد، ولی پشتوانه فقهی آن را عالمان وهابی فراهم آورده‌اند. از این رو است که در این پژوهش کشتار مردم یمن به حاکمان سعودی و عالمان وهابی منتسب شده است.

کشور یمن در یک قرن گذشته همیشه مورد حمله و دخالت عربستان سعودی بوده است؛ گاهی با تبلیغ، گاهی با تطمیع و اخیراً نیز با تهدید و حملات همه‌جانبه از سوی عربستان سعودی. حملات ائتلاف عربی به رهبری عربستان سعودی از فروردین سال

→
المفتی - «عاصفة - الحزم» - تدافع - عن - العقيدة - الإسلامية - من - المد -
<https://mufti.af.org.sa/ar/content>
الصفي

1. <https://www.youtube.com/watch?v=Rp90Ib3QN98>

2. <https://www.youtube.com/watch?v=Tm-SEm2Pvmo>

3. <https://www.youtube.com/watch?v=59eaAuQVbKA>

4. <https://www.youtube.com/watch?v=Rp90Ib3QN98>

۱۳۹۴ش (۲۰۱۵م) باعث شده است که تمام زیرساخت‌های این کشور نابود شود. جاده‌ها، بیمارستان‌ها، مدارس، آب شرب، صنایع غذایی، کشاورزی و... تخریب شده و بیش از نیمی از جمعیت یمن با خطر قحطی و گرسنگی روبه‌رو هستند. حجم جنایات وهابیت در یمن بسیار بالاست، تاجایی که برای انعکاس آن باید کتابی قطور در شرح جنایات وهابیت نوشته شود. با توجه به کوتاهی این مقاله، تنها به بخش کوچکی از این جنایات اشاره می‌شود.

جنایات وهابیت در یمن توسط رسانه‌های مختلفی ذکر شده است ولی تحقیقی جامع بر جنایات وهابیت در یمن وجود ندارد. این پژوهش با رویکردی توصیفی به بررسی جنایات وهابیت در یمن پرداخته است.

درباره کشور یمن

یمن کشوری در جنوب شبه‌جزیره عرب، با مساحتی بیش از ۵۲۷۰۰۰ کیلومتر مربع که از شمال با کشور عربستان سعودی، از جنوب با خلیج عدن و از شرق با عمان و از غرب به دریای سرخ متصل است.^۱ بر اساس آمار سال ۲۰۱۱ یمن جمعیتی نزدیک به ۲۴ میلیون نفر داشته است.^۲ هرچند برخی آمارهای غیررسمی، جمعیت این کشور را در سال ۲۰۱۸ بالغ بر ۲۸ میلیون نفر اعلام کرده‌اند که از نظر جمعیتی در رتبه ۵۰ جهان قرار دارد.^۳

این کشور با دارا بودن سواحل طولانی در دریای سرخ و خلیج عدن، سرمایه عظیمی برای صید ماهی در اختیار دارد. همچنین یکی از حاصلخیزترین مناطق شبه‌جزیره عربی به‌شمار می‌رود. وجود بنادر و جزایر مهم، بر موقعیت استراتژیکی این کشور افزوده است. «تنگه باب‌المندب» که دریای سرخ و اقیانوس هند را به یکدیگر متصل می‌کند، در اختیار یمن قرار دارد. با این اوصاف، کشور یمن یکی از فقیرترین کشورهای جهان شناخته می‌شود. این کشور سال‌های متمادی مستعمره انگلیس بوده است. دخالت‌های عربستان

۱. رئاسة الجمهورية المركز الوطني للمعلومات، «لمحة تعريفية عن اليمن»، آدرس:

<https://www.yemen-nic.info/yemen/brief/>

۲. همان.

۳. <http://rotbe3.com/country-ranking/world-country-population-ranking/>

در یک قرن گذشته، جنگ‌ها و کشمکش‌های داخلی بین یمن شمالی و جنوبی در دوران جنگ سرد، گسترش سلفیت و فعالیت القاعده در سال‌های اخیر،^۱ همه این عوامل باعث شده تا وضعیت این کشور بحرانی شود.

طبق برآوردی در سال ۲۰۱۲ بین ۶۰٪ تا ۶۵٪ از مردم یمن مسلمان سنی و بین ۳۵٪ تا ۴۰٪ شیعه هستند.^۲ اغلب سنی‌ها شافعی و بیشتر شیعه‌های یمن از شاخه زیدی هستند، اما اقلیت قابل توجهی شیعه دوازده امامی و شیعه اسماعیلی هم در میان آن‌ها وجود دارد. سنی‌ها بیشتر در جنوب و جنوب شرق، شیعه‌های زیدی عمدتاً در شمال و شمال غرب و اسماعیلی‌ها بیشتر در مراکز اصلی مانند صنعا و مأرب زندگی می‌کنند.^۳ این کشور از سال ۲۰۱۱ گرفتار یک بحران سیاسی شده است. در پی این ناآرامی‌ها از در سال ۲۰۱۵ میلادی، عربستان سعودی و متحدانش حملات خود علیه مردم یمن را آغاز کردند.

نقش عربستان در ایجاد اختلاف بین یمن شمالی و جنوبی

عربستان همیشه از شکل‌گیری یمنی متحد، توسعه‌یافته، دموکراتیک و مستقل جلوگیری کرده است. سیاست سنتی این کشور همواره حفظ دوپارگی یمن استوار بوده است.^۴ بر اساس روایتی که بین مردم یمن رایج است، عبدالعزیز بنیان‌گذار عربستان در هنگام مرگ به فرزندان خود وصیت کرده بود که آرامش شما در ضعیف و تحت کنترل نگه داشتن یمن است.^۵

یمن تا قبل از سال ۱۹۹۰ به دو کشور یا دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم شده بود. از این رو علی‌رغم مشترکات فراوان، دارای دو تاریخ متفاوت است. کشور عربستان سعودی از همان ابتدای موجودیتش، به یمن دست‌درازی داشته است. در سال ۱۹۷۲ یمن

۱. بشیر البکر، القاعده فی الیمن والسعودیه، ص ۸۱.

۲. <https://www.state.gov/documents/organization/208632.pdf>

۳. <https://fa.wikipedia.org/wiki/>

۴. جعفری ولدانی، اصغر، چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه، ص ۲۰۵.

۵. رسولی، معین، انقلاب یمن، ص ۱۴۸.

شمالی و جنوبی درگیر جنگی تمام عیار شدند. یمن شمالی تحت حمایت عربستان سعودی بود و یمن جنوبی نیز توسط سربازان شوروی سابق حمایت می‌شد. سرانجام در سال ۱۹۹۰ پیمان صلحی در کویت بین دو یمن امضا شد و دو یمن با نام «جمهوری غربی یمن» متحد شدند و «علی عبدالله صالح» به ریاست جمهوری یمن انتخاب شد.^۱

عربستان همیشه از اتحاد دو یمن ناخرسند بوده است؛ به همین سبب در سال ۱۹۹۰ که اتحاد دو یمن صورت گرفت، بیش از ۷۵۰/۰۰۰ کارگر یمنی را که در خاک عربستان مشغول به کار بودند، اخراج کرد.^۲ از سوی دیگر عربستان از طریق عشایر و قبایل یمن شروع به ایجاد آشوب و اغتشاش در یمن کرد. از آن جاکه قبایل یمن به منزله بزرگ‌ترین پایه قدرت در این کشور هستند، نفوذ بر این قبایل بسیار مهم است. عربستان با حمایت‌های مالی و تسلیحاتی از قبایل یمن در سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۳ مقدمات آشوب و ناآرامی‌های گسترده ای را در کشور یمن فراهم کرد. طی این ناآرامی‌ها و آشوب‌ها هشت نفر از رهبران حزب سوسیالیست یمن ترور شدند. در جریان تظاهراتی که به مدت چهار روز در آوریل ۱۹۹۳ روی داد، بیش از ۱۰۰ نفر کشته و زخمی شدند. این‌گونه اقدامات که از سوی عربستان هدایت می‌شد، منجر به جنگ داخلی یمن در سال ۱۹۹۴ شد. «علی سالم البیض» معاون رئیس‌جمهوری یمن با حمایت عربستان در ۲۱ مه ۱۹۹۴ استقلال جنوب یمن را به نام «جمهوری دموکراتیک یمن» اعلام کرد. علی عبدالله صالح رئیس‌جمهور یمن آن را نپذیرفت و جنگ داخلی آغاز شد. عربستان با حمایت‌های سیاسی، مالی و نظامی تلاش کرد تا یمن را تجزیه کند. هرچند این تلاش‌ها به نتیجه نرسید و سرانجام نیروهای شمال در ۷ ژوئیه ۱۹۹۴ با تصرف شهر عدن، تجزیه‌طلبان جنوب را شکست دادند.^۳

با شکست طرح تجزیه یمن، درگیری‌های مرزی بین دو کشور عربستان و یمن تشدید

۱. به نقل از علیزاده موسوی، سید مهدی، بیداری اسلامی، ص ۱۹۶:

<https://www.loc.gov/frd/cs/profiles/Yemen.pdf>

۲. احمدی، حمید، خسروی، افسانه، «کالبد شکافی تهاجم عربستان به یمن»، فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۴۶، زمستان ۱۳۹۵، ص ۸۲۱.

۳. جعفری ولدانی، اصغر، چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه، ص ۲۰۶.

شد. در فوریه ۱۹۹۵ بیش از ۵۴ نفر در این درگیری‌ها کشته شدند. این برخوردها در پی ایجاد پست‌های دیده‌بانی و احداث راه در عمق خاک یمن در استان «صعده» توسط عربستان روی داد. به دنبال این واقعه، علی عبدالله صالح رئیس‌جمهور یمن در نطقی در استان «حضر موت» شدیداً به عربستان حمله کرد و گفت:

بر ضد مردم یمن توطئه کرده‌اند و از ایجاد قحطی و انفصال و جنگ و تصرف اراضی استفاده می‌کنند؛ درحالی‌که این اصلاً برای ملت ما پذیرفته نیست. ما در جریان جنگ داخلی گفتیم که تجزیه را نمی‌پذیریم و امروز نیز می‌گوییم که نمی‌توانند خاک ما را تصرف کنند. از آنها می‌خواهیم که در امور داخلی ما مداخله نکنند. ما در نقشه جغرافیایی وجود داریم و ملت ما ملتی تاریخی است و کشورمان از دیرباز وجود داشته، نه از شصت سال پیش [خطاب به عربستان سعودی] و کسی نمی‌تواند ما را از نقشه جغرافیایی بزداید.^۱

با تلاش‌های میانجی‌گرانه برخی کشورها یادداشت در سال ۱۹۹۵ تفاهمی بین عربستان و یمن امضا شد، ولی به سرانجام نرسید و در همان سال این پیمان نقض شد. در ۲۳ می ۱۹۹۸ عربستان جزیره یمنی «دئوه‌وراپ» را در دریای سرخ اشغال کرد. یمن خواستار خروج نیروهای عربستان از این جزیره شد، اما عربستان خروج نیروهایش از این جزیره را موکول به خروج یمنی‌ها از جزیره «عاشق» کرد که یمن این مسئله را رد کرد؛ زیرا این جزیره را از زمان‌های بسیار دور جزء جدایی‌ناپذیر خاک خود تلقی می‌کرد. در همین سال، عربستان جزیره دیگری به نام «الدویمه» را اشغال کرد. یمن خواستار خروج عربستان از این جزیره شد، ولی عربستان این جزیره را متعلق به خود دانست.^۲ با توجه به این‌که یمن دچار مشکلات اقتصادی مانند سقوط ارزش پول ملی و افزایش قیمت سوخت و مواد غذایی بود، علی عبدالله صالح ناچار شد که به عربستان سعودی و آمریکا متوسل شود. به این ترتیب شرایط بهتری برای تصرفات عربستان در یمن به وجود آمد.^۳

۱. جعفری ولدانی، اصغر، چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه، ص ۲۰۶؛ جعفری ولدانی، اصغر، «بی‌ثباتی در دریای سرخ»، اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۱۳۳ و ۱۳۴، ص ۴۷.

۲. جعفری ولدانی، اصغر، چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه، تهران، ص ۲۰۷.

۳. به نقل از علیزاده موسوی، سید مهدی، بیداری اسلامی، ص ۱۹۶.

<https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Yemen.pdf>

از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰ میلادی روابط عربستان و علی عبدالله صالح در بالاترین سطح ادامه پیدا کرد، تا این که مردم یمن علیه حکومت علی عبدالله صالح قیام کردند. مردم خواهان کناره گیری او بودند. عربستان که تا پیش از آن طرفدار حکومت علی عبدالله صالح بود، وقتی قیام گسترده مردم علیه حکومت وی را مشاهده کرد، از صالح خواست تا از حکومت کناره گیری کند. او ابتدا نپذیرفت، ولی سرانجام پذیرفت که حکومت را به معاونش «منصور عبد ربّه هادی» واگذار کند.^۱ منصور هادی در فوریه سال ۲۰۱۲ درحالی که تنها نامزد ریاست جمهوری یمن بود، به عنوان رئیس جمهور این کشور برگزیده شد. سیاست های داخلی و خارجی منصور هادی نزدیکی بسیاری با اهداف آل سعود داشت. انصارالله به عنوان اپوزیسیون قانونی یمن با فراخوان گروه های مردمی بار دیگر اعتراض خود را از این جهت گیری اعلام کرد. با توجه به گستره قیام علیه دولت منصور هادی وی مجبور شد در ۲۱ ژانویه ۲۰۱۵ میلادی استعفا دهد؛ اما با حمایت برخی کشورهای عربی منطقه به ویژه عربستان در ۲۱ فوریه ۲۰۱۵ استعفای خود را پس گرفت و عدن را پایتخت موقت اعلام کرد. بین احزاب ملی یمن با دولت منصور هادی گفت وگوهای صورت گرفت، ولی از آن جاکه این گفت وگوهای ملی به نفع آمریکا و سعودی ها نبود، منصور هادی دوباره استعفا داد و در ۲۵ مارس ۲۰۱۵ میلادی ائتلافی از کشورهای عربی به رهبری عربستان سعودی علیه مردم یمن صورت گرفت.^۲

حمله نظامی به یمن با عنوان «طوفان قاطعیت»

سعودی ها با نگرانی شدید از اوضاع شمال یمن، فعالیت جنبش انصارالله را دنبال می کردند و همواره این نگرانی را داشتند که این جنبش قدرت بگیرد و سبب تحریک شیعیان در جنوب عربستان شود. هم مرز بودن استان صعدة که مرکز جنبش انصارالله است، با استان های جنوبی عربستان (حیزان، نجران و عسیر) که زمانی جزو کشور یمن بوده و اکنون عربستان آن استان ها را تصرف کرده بود، سعودی ها را از قوت گرفتن

۱. حریرفروش، حامد، عربستان و تحولات عربی خاورمیانه، ص ۱۰۷-۱۰۸.

۲. همان.

انصارالله بسیار نگران می‌کرد.

نیمه‌شب ۲۶ مارس ۲۰۱۵ میلادی برابر با ۶ فروردین ۱۳۹۴ بود که مردم یمن اخبار حمله ده کشور عربی را دریافت کردند.^۱ ائتلاف کشورهای عربی به رهبری عربستان سعودی حملات خود را به یمن با نام عملیات «طوفان قاطعیت / عملية عاصفة الحزم» علیه مردم مظلوم یمن آغاز کردند.^۲ این جنایت بشری با هماهنگی ده دولت عربی و با تأیید «الجامعة العربية» و «منظمة التعاون الاسلامی» آغاز شد.^۳

ائتلاف عربی متشکل از ده کشور به فرماندهی عربستان صورت گرفت. کشورهای امارات، بحرین، کویت، قطر، سودان، مصر، اردن و سومالی این ائتلاف را تشکیل دادند و با پشتیبانی اطلاعاتی آمریکا، بریتانیا و فرانسه^۴ هجومی گسترده بر فقیرترین کشور جهان به راه انداختند. ائتلاف سعودی به این بهانه که نیروهای حوثی از اماکن اجتماعی و مساجد برای مقاصد خود استفاده می‌کند، بسیاری از مساجد، بیمارستان‌ها، مدارس و... را بمباران کرد^۵ که در این حملات تعداد زیادی از کودکان و زنان کشته شدند. فقط در طول چهار هفته از حملات ائتلاف سعودی به خاک یمن بیش از ۲۴۰۰ حمله هوایی صورت گرفت. این سخن را سرتیپ «احمد عسیری» سخنگوی ائتلاف اعلام کرد. وی گفت: «تحریم دریایی و هوایی یمن ادامه دارد و در صورت لزوم حملات هوایی نیز ادامه خواهد یافت».^۶ با این که ائتلاف اعلام کرده است غیرنظامیان را هدف قرار نمی‌دهد، ولی نماینده سازمان ملل متحد آقای «یوهانس ون در کلاهو»، در روزهای ابتدای جنگ

۱. وبسایت الجزیره نت، «عاصفة الحزم من تدخل للإنقاذ إلى مشروع للسيطرة»، در آدرس:

<https://www.aljazeera.net/news/politics/2019/3/25/عاصفة-الحزم-اليمن-السعودية-الإمارات-ذكرى>

2. <https://www.albayan.ae/one-world/arabs/2018-03-25-1.3219887>

3. <https://www.brookings.edu/ar/opinions/هل-ستعيد-عملية-عاصفة-الحزم-بقيادة-المم/>

۴. وبسایت الشرق الاوسط، الهزاني، امل عبدالعزيز، «اگر دخالت ائتلاف در یمن نبود چه اتفاقی می افتاد»، در آدرس:

<https://farsi-archive.aawsat.com/2017/04/03/article29809>

۵. وبسایت الشرق الاوسط، «پادشاه عربستان سعودی به کسانی که در طوفان قاطعیت و بازگرداندن امید شرکت کردند پاداش می دهد»، در آدرس:

<https://farsi-archive.aawsat.com/2016/08/15/article29369>

۶. وبسایت الشرق الاوسط، «طوفان پایان یافت... قاطعیت ادامه دارد»، در آدرس:

<https://farsi-archive.aawsat.com/2015/04/22/article25237>

اعلام کرد که حملات هوایی عربستان سعودی به مناطق شمالی یمن، در تضاد با قوانین بین‌المللی است؛ زیرا این حملات بدون تمایز بین مناطق مسکونی و مواضع نظامی صورت می‌گیرد.^۱

برخی کشورهایی که از نظر اقتصادی به کمک‌های عربستان وابسته هستند، با آل سعود در تجاوزات آشکار به یمن همراه شدند. امارات، بحرین، قطر، کویت، مصر، مغرب، اردن و سودان، رژیم آل سعود را در جنگ یمن همراهی کرده و کشورهای همچون پاکستان هرچند در آن شرکت نکردند، ولی به دلیل اهداف خاص خود، از آن حمایت کرده‌اند. «عادل الجبیر» که در آن زمان سفیر آل سعود در واشنگتن بود (و بعدها به سمت وزارت خارجه این رژیم دست یافت)، رسماً آغاز جنگ علیه یمن را از پایتخت آمریکا اعلام کرد تا این پیام را به جامعه جهانی برساند که جنگ علیه یمن با چراغ سبز آمریکا انجام گرفته است. الجبیر تأکید کرد که عربستان سعودی برای این جنگ با آمریکا مشورت کرده است. وی مدعی شد که عملیات نظامی با هدف نجات یمن و دولت قانونی‌اش (یعنی دولت عبدربه منصور هادی) انجام می‌شود.^۲

جنگ عربستان و متحدانش علیه یمن، در ساعت ۲ بامداد روز پنج‌شنبه، ششم فروردین ۱۳۹۴ (۲۶ مارس ۲۰۱۵) آغاز شد و به طور همزمان ۱۸۵ جنگنده از جمله ۱۰۰ جنگنده سعودی، شهرهای مختلف یمن و زیرساخت‌های آن، از جمله فرودگاه غیرنظامی صنعا را به شدت بمباران کردند. در این حملات، شمار زیادی از مردم بی‌گناه یمن به خاک و خون کشیده شدند و خسارت‌های سنگینی به زیرساخت‌های یمن و منازل مردم وارد شد. سعودی‌ها همچنین ۱۵۰ هزار نظامی و یگان‌های دریایی را برای مشارکت در جنگ، در صورت گسترش آن آماده کرده بودند. در کنار رژیم عربستان، شیخ‌نشین امارات با ۳۰ جنگنده، مصر با ۱۶ جنگنده، کویت و بحرین هرکدام با ۱۵ جنگنده، قطر با ۱۰ جنگنده، اردن با ۶ جنگنده، مغرب با ۶ جنگنده و سودان هم با ۳ جنگنده بمباران

۱. وبسایت بی‌بی‌سی، «موافقت حوثی‌ها در یمن با آتش‌بس پیشنهادی عربستان»، در آدرس:

http://www.bbc.com/persian/world/2015/05/150510_130_yemen_un_saudi_truce

2. <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/01/06/1033411>

شهرهای یمن را به بهانه بازگرداندن آنچه دولت قانونی و مشروع می خواندند، آغاز کردند. مصر همچنین با اعزام چهار فروند کشتی جنگی خود، در محاصره دریایی یمن مشارکت کرد. سودان در مقابل دریافت پول، ۶ هزار نظامی هم به عربستان اعزام کرد تا در جنگ علیه یمنی ها مشارکت کنند. رژیم عربستان در همان روزهای آغازین جنگ، محاصره کامل زمینی، دریایی و هوایی یمن را اعلام کرد. سعودی ها از نابودی زیرساخت های دفاعی کشور فقیر یمن در اولین ساعت جنگ خود خبر داده بودند؛ ادعایی که بعدها با پیشروی نیروهای کمیته های مردمی و ارتش یمن به عمق خاک عربستان و همچنین شلیک موشک های بالستیک به مواضع نظامی سعودی به سرعت رنگ باخت.^۱

در نتیجه این جنگ تاکنون، ده ها هزار یمنی شهید و زخمی شده اند و میلیون ها شهروند نیز از گرسنگی و نبود دارو و درمان رنج می کشند. طبق اعلام مسئولین سازمان ملل، جنایات بسیاری توسط عربستان در یمن صورت گرفته است که برخی از آنها به این شرح است:

- برنامه جهانی غذا که یکی از مجموعه های سازمان ملل متحد است اعلام کرده که بیست میلیون نفر از مردم یمن در خطر کمبود غذا قرار دارند و نیمی از این افراد نمی دانند وعده بعدی غذایشان را از کجا باید تأمین کنند.^۲

- بی بی سی اعلام کرد بر اثر بحرانی که از سال ۲۰۱۵ در یمن آغاز شده و باعث نابودی این کشور گردیده است، تاکنون (۳۱ دسامبر ۲۰۱۸ - ۱۰ دی ۱۳۹۷) ۶۸۰۰ غیرنظامی کشته و حدود ۱۰۷۰۰ نفر نیز مجروح شده اند و هزاران نفر دیگر بر اثر قحطی و امکانات بهداشتی نامناسب جانشان را از دست داده اند.^۳

- «لوتسما» مدیر برنامه سازمان ملل در امور یمن گفت: جنگ در یمن باعث شیوع بیماری شده است، تاجایی که ۲۰ میلیون یمنی نیازمند کمک های انسانی هستند. بیش از ۳ میلیون نفر آواره و ده ها هزار نفر کشته شده اند.^۴

1 . <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1395/01/06/1033411>

2 . <http://www.bbc.com/persian/world-46725898>

3 . <http://www.bbc.com/persian/world-46725898>

4 . <https://www.aljazeera.net/news/arabic/2017/8/2>

- ائتلاف عربی به رهبری سعودی باعث شده که یمن از زمین، دریا و هوا محاصره شود. به همین دلیل کشتی‌های حامل مواد غذایی نمی‌توانند مواد غذایی را به مردم یمن برسانند. دولت سعودی اجازه نمی‌دهد که هواپیما یا کشتی وارد یمن شود، مگر این‌که از قبل با آنان هماهنگ شود. آنان با این بهانه که شاید تسلیحات نظامی به مردم یمن رسانده شود، از ورود کشتی‌ها به یمن جلوگیری می‌کنند. بیش از ۹۰ درصد یمنی‌ها که جمعیتی بالغ بر ۲۵ میلیون نفر می‌شود، از ضروری‌ترین امکانات غذایی محروم هستند.^۱ وبسایت RT عربی^۲ اعلام کرده است: هم‌اکنون ۱۰ کشتی حامل گندم و ذرت در انتظار اجازه از سوی مقام‌های سعودی هستند تا بتوانند در سواحل یمن پهلو بگیرند. جنگ در یمن باعث شده تا بندر اصلی در عدن بسته شود و مناطق جنوبی یمن با مشکلات غذایی روبه‌رو شوند.^۳

- سخنگوی برنامه جهانی غذا در سال ۱۳۹۶ (۲۰۱۷) در جمع خبرنگاران اعلام کرد: یمن در آستانه قحطی قرار گرفته است. از ۲۲ استان یمن، ۷ استان در حالت فوق‌العاده قرار گرفته است. کمبود منابع مالی، ادامه جنگ و درگیری و جابه‌جایی محدود امدادرسنانان مهم‌ترین موانع برای رساندن مواد غذایی و دیگر کمک‌ها به مردم یمن به شمار می‌رود.^۴ دفتر حقوق بشر سازمان ملل در فروردین سال ۱۳۹۶ (۲۰۱۷) اعلام کرد: حدود ۶۰ درصد مردم یمن اکنون برای یافتن مواد غذایی کافی با مشکل روبه‌رو هستند.^۵

- «یحیی السریع» سخنگوی نیروهای مسلح یمن اعلام کرد: عربستان سعودی روزانه دست‌کم ۳۰ حمله هوایی در یمن انجام می‌دهد. وی افزود: از زمان اعلام آتش‌بس در الحیدیه، ائتلاف سعودی و نیروهای وابسته به آن، تاکنون (بهمن ۱۳۹۷ - ۲۰۱۸م) ۴۶۲۱ بار آتش‌بس را نقض کرده‌اند.^۶

۱. عربی آر تی، «بن عمر: الیمن کان قریباً من اتفاق سیاسي "عاصفة الحزم"»، تاریخ انتشار: ۲۸/۰۴/۲۰۱۵، در آدرس: <https://arabic.rt.com/news/781352/> -بن-عمر-خطر-المساعدات-الإنسانية-الیمن

2. RTarabic.com

۳. عربی آر تی، همان

4. <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/01/04/1363556>

۵. همان.

6. http://parstoday.com/fa/middle_east-i159845

- وزارت دارایی صنعا اسفندماه ۱۳۹۶ (۲۰۱۸) اعلام کرد: درآمد کشور از مارس ۲۰۱۵ (فروردین ۹۴) تا نوامبر ۲۰۱۷ (آبان ۹۶) نسبت به دوران پیش از تجاوز عربستان و متحدانش، ۸۶ درصد کاهش نشان می‌دهد.^۱

- از ابتدای سال ۱۳۹۴ (۲۰۱۵) تا ابتدای سال ۱۳۹۸ (۲۰۱۹) چهار سال از آغاز جنایات و هابیت در یمن می‌گذرد و کشورهای ائتلاف و سعودی حتی در ماه‌های حرام نیز حملات خود علیه مردم مظلوم یمن را قطع نکرده‌اند. این در حالی است که جنگ در ماه‌های حرام حتی در زمان جاهلیت نیز متوقف می‌شد.

آمار کشتار مردم در جنگ عربستان علیه یمن

بعد از دو سال از آغاز حملات متعدد عربستان سعودی علیه مردم یمن، سازمان ملل اعلام کرد: بیش از ۷۴۰۰ نفر در این جنگ کشته و بیش از ۴۰/۰۰۰ نفر زخمی شده‌اند.^۲ اکنون که ۴ سال از این جنگ می‌گذرد، آمار قتل و جنایت عربستان در یمن بسیار بیشتر شده است. «طه المتوکل» وزیر بهداشت یمن اعلام کرد: تلفات انسانی حملات ائتلاف عربی به سرکردگی عربستان از ۲۶ مارس ۲۰۱۵ (۶ فروردین ۱۳۹۴) تاکنون (خرداد ۱۳۹۷ - ۲۰۱۸ میلادی) به ۳۵/۲۹۷ نفر رسیده است. از این آمار حدود ۱۱۰۰۰ نفر کشته شده‌اند. در میان کشته‌شدگان ۲۲۳۰ کودک و ۱۶۹۸ زن به چشم می‌خورد. از آغاز این حملات ۲۲/۲۱۵ تن زخمی شده‌اند که از این تعداد ۳۲۴۸ تن کودک و ۲۶۴۵ نفر زن هستند. علاوه بر این، شمار معلولان به ۱۰۸۱ نفر رسیده است.^۳

صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) در بهمن‌ماه ۹۷ اعلام کرد: ۶۷۰۰ کودک یمنی از آغاز تجاوز ائتلاف سعودی به یمن کشته یا زخمی شده‌اند. همچنین ۳۸۵/۰۰۰ کودک یمنی دچار سوءتغذیه شدید هستند و نیاز فوری به درمان دارند.^۴ به گزارش امور

1 .: <http://www.irna.ir/fa/News/82941466>

2 . <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1396/01/04/1363556>

۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، «شمار تلفات جنگ یمن از ۳۵ هزار تن گذشت»، در آدرس: <http://www.irna.ir/fa/News/82941466>

۴. پارس تودی، یونیسف: «بیش از ۶ هزار کودک یمنی در جنگ کشته یا زخمی شده‌اند»، در آدرس: http://parstoday.com/fa/middle_east-i159613

انسانی سازمان ملل، از آغاز عملیات ائتلاف سعودی در یمن، از سال ۲۰۱۵ تاکنون (۲۰۱۹) بیش از ۵۰/۰۰۰ نفر کشته و ۳/۳۰۰/۰۰۰ نفر خانه خود را رها کرده‌اند. بیش از ۲۵۰۰ نفر بر اثر بیماری وبا جان خود را از دست داده‌اند و ۱/۲۰۰/۰۰۰ نفر در خطر بیماری وبا هستند. همچنین صندوق سازمان ملل متحد در امور کودکان «یونیسف» گزارش داد که در چهار سال گذشته بیش از ۱/۸۰۰/۰۰۰ نفر کودک با سوءتغذیه شدید روبه‌رو هستند که ۸۵/۰۰۰ نفر کودک بر اثر گرسنگی و بیماری جان خود را از دست داده‌اند.^۱ وضعیت بهداشتی چنان در یمن وخیم است که در هر ده دقیقه یک کودک یمنی به خاطر نبود امکانات بهداشتی جان خود را از دست می‌دهد.^۲ حملات سعودی به یمن در حالی است که این کشور یکی از فقیرترین کشورهای جهان است.^۳

بنابر گزارش‌های رسمی بیش از ۱۳۱۶ نفر کودک کشته شده یا اعضای بدن آنها قطع شده است که ۵۱ درصد این اتفاقات بر اثر حملات هوایی عربستان به یمن صورت پذیرفته است.^۴ در خبری که خبرگزاری RT عربی به نقل از مدیر یونیسف «هنریت فور» در تاریخ ۲۰۱۸/۰۷/۰۴ منتشر کرد، جنایات عربستان سعودی به این شرح آمده است:

یازده میلیون کودک نیازمند کمک غذایی، پزشکی و آموزشی هستند. بیش از ۲۲۰۰ کودک کشته و بیش از ۳۴۰۰ کودک مجروح شده‌اند؛ افزون بر این که این آمار در حال افزایش است.^۵ به گزارش خبرنگار بی‌بی‌سی کودکان در یمن چنان از سوءتغذیه رنج می‌برند که حتی قادر به گریه کردند نیستند.^۶

۱. قناة الجزيرة، به نقل از یوتیوب: «الحصاد، عاصفة الحزم باليمن، ماذا بعد 4 سنوات» در آدرس: <https://www.youtube.com/watch?v=AZM2eFqpm5E>

۲. همان.

۳. همان.

۴. «وفي نفس التقرير، قالت المنظمة الأممية، إن نحو ۱۳۱۶ طفلاً قتلوا أو بترت أعضاؤهم في السنة الماضية، ۵۱٪ منهم بسبب غارات جوية»:

https://arabic.rt.com/middle_east/956268

۵. «اليونسف: مقتل ۲۲۰۰ طفل في اليمن خلال ثلاث سنوات»، در آدرس:

https://arabic.rt.com/middle_east/954732 -اليونسف-مقتل-طفلا-اليمن-خلال-سنوات

۶. وبسایت بی‌بی‌سی، «هشدار سازمان ملل درباره بحران انسانی در یمن»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۱/۰۸، در آدرس: <http://www.bbc.com/persian/world-47027542>

به گزارش سازمان بهداشت جهانی، بیش از نیمی از جمعیت ۲۸ میلیون نفری یمن به‌رغم شیوع بیماری‌های خطرناکی چون وبا و دیفتری، به امکانات پزشکی و درمانی دسترسی ندارند و بیش از ۲۲ میلیون نفر از آنان نیز به کمک‌های بشر دوستانه نیاز دارند.^۱ مسئول یونیسف در امور یمن در گزارش سالانه خود در سال ۲۰۱۷ که با عنوان «الاطفال و النزاعات المسلحة» منتشر شد، اتحاد کشورهای عربی به رهبری سعودی را محکوم کرد و گفت بیش از ۲۱/۰۰۰ نفر در این حملات کشته و زخمی شدند که علت کشتار و زخمی شدن بیش از نصف این کودکان حملات مستقیم سعودی به یمن است.^۲ حملات هوایی عربستان به یمن اوضاع وخیمی را به بار آورده است، تاجایی که طبق نقل خبرگزاری «البیان» که طرفدار حکومت سعودی است، اکنون بیش از ۲۲ میلیون نفر نیاز به کمک‌های انسانی دارند. حدود نصف این جمعیت از گرسنگی در رنج هستند. بیش از ۷۲ منطقه یمن از ۹۵ منطقه با خطر قحطی مواجه است. مرض وبا در یمن در حال گسترش است و کسانی که به این مرض گرفتار شده‌اند، یک میلیون نفر هستند. وبا در یمن تاکنون جان ۲۲۰۰ نفر را گرفته است. بیش از سه میلیون نفر تاکنون آواره شده‌اند و خانه و کاشانه خود را رها کرده‌اند. بیش از ۱۰/۰۰۰ نفر کشته و بیش از ۵۸/۰۰۰ نفر مجروح شده‌اند.

در سال ۲۰۱۷ حدود ۷۷/۰۰۰ نفر در «حدیده» و «تَعِز» آواره و بی‌خانمان شده‌اند. این در حالی است که آمار آوارگان در همه استان‌های یمن بسیار بیشتر از این مقدار است. حدود دویلمیون نفر در این جنگ آواره شده‌اند که بیش از ۹۰ درصد آنان بیشتر از یک سال است که آواره‌اند و جایی برای خوابیدن ندارند.^۳ جالب توجه است که خبرگزاری البیان این جنایات را به حوثی‌های طرفدار ایران نسبت می‌دهد؛ گویی این جنگنده‌های حوثی هستند که بر سر مردم به پرواز درآمده و مناطق مسکونی، بیمارستان‌ها و مدارس را

۱. وبسایت دویچه‌وله فارسی، «سازمان ملل خواهان تحقیقات مستقل درباره حمله هوایی به یمن شد»، تاریخ انتشار: ۲۰۱۸/۰۸/۱۰، در آدرس:

<https://www.dw.com/fa-ir/world/a-45030443>

۲. <https://arabic.rt.com/world/953681#/> -آلاف- طفل- نزاعات- العالم

۳. <https://www.albayan.ae/one-world/arabs/2018-03-25-1.3219887>

بمباران می‌کند! حوثی‌ها از خود مردم هستند و امروز در کنار مردم یمن از استقلال خود دفاع می‌کنند. این کشورهای عربی هستند که از هوا و خشکی و دریا مردم را هدف قرار داده‌اند و با سلاح‌های پیشرفته آمریکایی و اسرائیلی جان مردم را می‌گیرند. با این وجود، جای بسی شگفتی است که چگونه برخی از سایت‌های خبری وابسته به عربستان جنایات خود را به پای حوثی‌ها می‌نویسند. آنچه اهمیت دارد، ذکر این جنایات توسط عربستان است که عمق فاجعه یمن را نشان می‌دهد.

«هنریتا فور» مدیر یونیسف در امور یمن اعلام کرد: هر روز ۸ کودک یمنی در ۳۱ منطقه درگیری کشته یا زخمی می‌شوند.^۱ روزنامه واشنگتن پست به نقل از یک مرکز مستقل که آمار تلفات جنگ‌ها را جمع‌آوری می‌کند، نوشت: تعداد کشته‌های حملات ائتلاف سعودی به یمن از ۵۰/۰۰۰ نفر فراتر رفته و اغلب کشته‌ها نیز غیرنظامی بوده‌اند.^۲ بر اساس آمار آژانس پناهجویان سازمان ملل متحد، فقط در سال ۲۰۱۸ میلادی، ۵۰۰۰ نفر غیرنظامی کشته شده‌اند که یک سوم این تلفات متعلق به کودکان بوده است.^۳

وضعیت ناگوار انسانی مردم یمن

عربستان سعودی با بستن بندر صنعا و تعطیلی فرودگاه‌ها بیشترین سهم را در جنایت علیه مردم یمن دارد. سخنگوی سازمان هواپیمایی کشوری یمن، «مازن غانم» گفت: تعطیلی فرودگاه صنعا به جان باختن شمار زیادی از شهروندان یمنی به علت محروم شدن از سفرهای درمانی یا تأخیر در رسیدن دارو و تجهیزات منجر شده است. وی تصریح کرد: فرودگاه بین‌المللی صنعا دروازه اصلی ورود محموله‌های دارویی و تجهیزات پزشکی به یمن است و در صورتی که اجازه فعالیت به فرودگاه صنعا داده نشود، روزانه ۱۵ تا ۲۵ بیمار

۱. <https://www.youm7.com/story/2019/3/3>

۲. خبرگزاری فارس: «سازمان ملل کشتار غیرنظامیان در حمله اخیر سعودی‌ها به یمن را محکوم کرد»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۲/۲۱ به آدرس:

<https://www.farsnews.com/news/13971221000042>

۳. خبرگزاری فارس، «کشته و مجروح شدن هفتگی ۱۰۰ غیرنظامی در یمن در سال ۲۰۱۸»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۲/۱۸ به آدرس:

<https://www.farsnews.com/news/13971218001146>

جان خود را از دست می‌دهند.^۱

«ضیف‌الله الشامی» سخنگوی رسمی «دولت نجات ملی یمن» در این باره گفت: در پی بسته بودن فرودگاه صنعا و جلوگیری از سفر بیماران برای درمان و دسترسی نداشتن به درمان مناسب، بیش از ۱۷۶۰۰ نفر جان باخته‌اند.^۲ وی افزود: بیش از ۲۲ میلیون یمنی نیازمند کمک‌های انسان‌دوستانه هستند.^۳

جنگنده‌های ائتلاف سعودی - آمریکایی در ۱۸ مرداد ۱۳۹۷ (۲۰۱۸/۰۸/۰۹) اتوبوسی را در شهر «ضحیان» که حامل کودکان بود، مورد هدف قرار دادند. در این جنایت ۵۲ نفر به شهادت رسیدند که ۴۱ نفر از آنان کودک بودند. همچنین ۷۹ نفر مجروح شدند که ۵۵ نفر آنها کودک بودند.^۴ سازمان صلیب سرخ جهانی اعلام کرد: در جریان حمله هوایی ائتلاف سعودی به اتوبوس حامل کودکان در استان «صعده» حداقل ۵۰ نفر جان خود را از دست دادند. در بین کشته‌شدگان ۲۹ نفر کودک بودند. همچنین بیش از ۷۷ نفر مجروح شدند که اکثر آنان کودک و نوجوان بودند.^۵ دبیرکل سازمان ملل ضمن محکوم کردن این حمله خواستار تحقیقاتی مستقل درباره آن شد و از طرف‌های درگیر خواست تا به تعهدات خود در قبال قوانین بین‌المللی عمل کرده و از به خطر افتادن جان غیرنظامیان جلوگیری کنند.^۶ این جنایت چنان بزرگ بود که حتی ایالات متحده آمریکا که اصلی‌ترین حامی عربستان سعودی شناخته می‌شود نیز از این حمله هوایی به اتوبوس حامل کودکان اظهار تأسف و نگرانی کرد و از ائتلاف نظامی به رهبری سعودی خواست تا درباره این حمله دست به تحقیقاتی اساسی و شفاف بزنند!^۷

۱. پارس تودی، «تشدید فاجعه انسانی در یمن با ادامه تعطیلی فرودگاه صنعا»، در آدرس:

http://parstoday.com/fa/middle_east-i158016

2. http://parstoday.com/fa/middle_east-i157704

3. http://parstoday.com/fa/middle_east-i157694

4. https://www.almasirah.net/details.php?es_id=28214&cat_id=3

۵. وب‌سایت دویچه‌وله فارسی، «سازمان ملل خواهان تحقیقات مستقل درباره حمله هوایی به یمن شد»، تاریخ انتشار: ۲۰۱۸/۰۸/۱۰، در آدرس:

<https://www.dw.com/fa-ir/world/a-45030443>

۶. همان.

۷. همان.

«آنتونی لیک» مدیر اجرایی یونیسف و «مارگریت چان» مدیرکل سازمان بهداشت جهانی در گفت‌وگوی مطبوعاتی گفتند: ثبت بیش از هزار مورد مرگ بر اثر ابتلا به بیماری وبا، بدترین حالت شیوع این بیماری است. آنان تأکید کردند که وبا بر اثر گذشت دو سال جنگ و درگیری شدید، فروپاشی نظام بهداشتی و آب آشامیدنی، همچنین محرومیت بیش از ۱۴ میلیون تن از دسترسی به آب سالم، ناشی شده است.^۱

جنگ در یمن چنان گسترده بوده است که حتی ابتدایی‌ترین نیازهای بهداشتی همچون سرویس‌های بهداشتی نیز تخریب شده است. خبرگزاری «الیوم السابع» که طرفدار اتحاد سعودی است، در این باره می‌نویسد: وضعیت به گونه‌ای بحرانی است که حتی دستشویی‌های بسیاری بسته شده است.^۲ این خبر یعنی شیوع بیماری‌های فراوان در کشور یمن که یکی از آثار آن، شیوع بیماری وباست.

سازمان عفو بین‌الملل اعلام کرد: از ۲۲ میلیون یمنی بیش از ۱۶ میلیون گرسنه هستند. بیش از ۲ میلیون نفر آواره شده‌اند و بیش از ۲۸۰/۰۰۰ نفر به خارج از کشور مهاجرت کرده‌اند. سازمان عفو بین‌الملل اعلام کرده است: امارات متحده عربی یکی از کشورهای عضو ائتلاف عربی با در اختیار قرار دادن اسلحه و مهمات به شبهه‌نظامیان در کشور یمن، مرتکب جنایت جنگی شده است.^۳ سازمان‌های بشردوستانه اعلام کرده‌اند: از زمان آغاز جنگ دست‌کم ۸۵۰۰۰ کودک از گرسنگی جان باخته‌اند.^۴

جنایات عربستان و کشورهای عربی با کمک و یاری آمریکا و کشورهای اروپایی انجام شد. اکنون بعد از چهار سال از آغاز این جنگ در ۲۳ اسفند ۱۳۹۷، کنگره آمریکا طرحی

۱. پارس‌تودی، «روزانه ۵۰۰۰ نفر در یمن به وبا مبتلا می‌شوند»، در آدرس:

http://parstoday.com/fa/middle_east-i82160

۲. <https://www.youm7.com/story/2019/3/3>

۳. بی‌بی‌سی: «عفو بین‌الملل: امارات به "جنایتکاران جنگی" در یمن اسلحه می‌دهد»، تاریخ انتشار: ۰۶ فوریه/۲۰۱۹، آدرس:

<http://www.bbc.com/persian/47151738>

۴. خبرگزاری فارس، «سنا قطعنامه قطع حمایت آمریکا از ائتلاف متجاوز به یمن را تصویب کرد»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۲/۲۳ آدرس:

<https://www.farsnews.com/news/13971223000039>

را تصویب کرده است که در صورت تأیید در مجلس آمریکا، دولت آمریکا باید حمایت‌های نظامی خود از ائتلاف تحت رهبری سعودی در جنگ یمن را قطع کند. این در حالی است که یکی از سناتورهای دموکرات مجلس سنای آمریکا به نام «باب مَیندز» قبل از تصویب این قانون گفت: فروش اسلحه به سعودی باعث شده است که بیش از ۱۶ میلیون یمنی در گرسنگی و قحطی قرار گیرند که در این میان بیش از ۴۰۰/۰۰۰ کودک و ۳ میلیون پناهجو وجود دارد.^۱ «برنی سندرز» نماینده دموکرات مجلس سنای آمریکا و یکی از نامزدهای انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۲۰ در بیانیه ای گفت: «این جنگ، هم فاجعه بشری و هم فاجعه راهبردی است و کنگره فرصت دارد تا به آن پایان دهد».^۲ کارشناسان سازمان ملل اعلام کردند: بزرگ‌ترین بحران بشری در جهان مربوط به کشور یمن است؛ زیرا ۲۲ میلیون نفر نیازمند کمک‌های اولیه و بشردوستانه هستند و بیش از ۸/۴ میلیون نفر نمی‌دانند وعده غذایی بعدیشان را از کجا تأمین کنند.^۳

هرچند کنگره آمریکا سرانجام تصویب کرد که کمک‌های آمریکا به عربستان باید قطع شود، ولی مقامات دولتی آمریکا با آن مخالفت کردند. وزیر خارجه آمریکا در این نشست گفت: رها کردن یمن، زیان بزرگی به امنیت ملی آمریکا و متحدان و شرکای آمریکا در خاورمیانه وارد می‌کند. وزیر دفاع آمریکا نیز گفت: «عربستان جایگاهی بنیادین در حفظ امنیت منطقه، اسرائیل و منافع آمریکا در خاورمیانه دارد».^۴ به این ترتیب همان‌گونه که دونالد ترامپ وعده داده بود، مصوبه کنگره آمریکا را وتو کرد. او در نامه‌ای به کنگره اعلام کرد: این قطعنامه «غیرضروری» است و بر روابط خارجی آمریکا تأثیر منفی دارد.^۵

۱. الجزیره نت، «في تحد لترامب.. مجلس الشيوخ يقر وقف الدعم الأمريكي للتحالف باليمن»، تاریخ انتشار: ۲۰۱۹/۰۳/۱۳ به آدرس:

<https://www.aljazeera.net/news/politics/2019/3/13/>

۲. خبرگزاری فارس، همان.

۳. همان.

۴. شبکه خبر، «اختلاف سنا و ترامپ»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۰۹/۸، در آدرس:

<http://www.irinn.ir/fa/news/645561/>

۵. شبکه خبر، «وتوی ترامپ این بار برای کشتار کودکان یمنی»، تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۱/۲۸، در آدرس:

<http://www.irinn.ir/fa/news/679808>

عربستان برای این که بر حملات و جنایات خود سرپوش بگذارد، از پخش تصاویر این جنایات توسط شبکه‌های مستقل ماهواره‌ای خودداری می‌کند. بر اساس گزارش «ابراهیم الدیلمی»، عضو دفتر سیاسی جنبش انصارالله و مدیر شبکه ماهواره‌ای «المسیره» تاکنون بیش از ۹ مرتبه پخش این شبکه از روی ماهواره‌ها متوقف شده است. عربستان سعودی با تطمیع شرکت‌های ماهواره‌ای از پخش رسانه‌های مستقل جلوگیری می‌کند؛ رسانه‌هایی که تصویری واقعی از یمن نشان می‌دهند و آنچه از دشمنی و وحشی‌گری نیروهای متجاوز در آن‌جا می‌گذرد، روایت می‌کنند. به همین سبب تاکنون پخش چندین شبکه یمنی مانند سبأ، یمن، الایمان، عدن و الساحات از ماهواره‌ها متوقف شده است. همچنین صفحات انصارالله در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی مانند: یوتیوب، توئیتر، تلگرام و واتس‌آپ از دسترس خارج شده است.^۱

حمایت عربستان از گروه‌های تکفیری در خاک یمن

فقر شدید مردم یمن، نظام قبیله‌ای، ضعف دولت مرکزی در اداره کشور و همسایگی با عربستان سعودی سبب شد که این کشور یکی از مناسب‌ترین مناطق برای گروه‌های تکفیری گردد. به همین سبب از نیمه دهه هشتاد میلادی به بعد، بسیاری از چهره‌های سرشناس القاعده مانند «انور العولقی» یمن را پایگاه مبارزات خود قرار دادند. علی‌الله صالح در طول حکومت ۳۱ ساله‌اش حضور گروه‌های تکفیری در یمن را مشروعیت بخشید. عناصر وهابی مانند «شیخ الاحمر» یا «عبدالمجید الزندانی» در دوره حکومت وی جایگاه بالایی داشتند. عربستان در گسترش نفوذ القاعده و گروه‌های تکفیری در یمن نقش مهمی داشته است، تاجایی که با حمایت نظامی و مالی از این جریان‌ها موجب قدرت یافتن آنها شد تا بتواند از آنها برای مبارزه با شیعیان و همچنین جلوگیری از اتحاد یمن بهره‌برد.^۲

عربستان با بخش شیعه‌نشین یمن همسایه است و به همین جهت از گسترش اندیشه شیعی در کشور خود وحشت دارد. عربستان برای این که با تفکر شیعی مقابله کند، مدرسه

1. <http://www.irna.ir/fa/News/83116019>

۲. علیزاده موسوی، سید مهدی، بیداری اسلامی، ص ۲۰۲.

«دارالحديث»^۱ را که گرایش‌های سلفی و تکفیری افراطی دارد، احداث کرده است.^۲

نتیجه

وهابیان با تکفیر شیعیان الحوثی دخالت‌های بسیاری در یمن کرده‌اند. در آخرین اقدام، حکومت سعودی وهابی در سال ۲۰۱۵ میلادی، ائتلافی متشکل از برخی کشورهای عربی علیه مردم یمن برنامه‌ریزی کرد. این ائتلاف متشکل از ده کشور: امارات، بحرین، کویت، قطر، سودان، مصر، اردن و سومالی است که با پشتیبانی اطلاعاتی آمریکا و بریتانیا و فرانسه حملات همه‌جانبه‌ای علیه مردم یمن را آغاز کرد. این ائتلاف نام عملیات خود را «طوفان قاطعیت / عملية عاصفة الحزم» گذاشت و طی چند هفته بسیاری از تأسیسات حیاتی یمن را نابود کرد. جنایات ائتلاف عربی به سرکردگی عربستان سعودی هنوز ادامه دارد و هر روز جنگنده‌های سعودی مردم مسلمان یمن را کشته و موجبات آوارگی آنان را فراهم می‌آورند.

۱. مدرسه دارالحديث در منطقه «دماج» از توابع شهر صعده در سال ۱۴۰۰ قمری توسط «شیخ مقبل بن هادی الوادعی» تأسیس شده است. این مدرسه در منطقه‌ای تأسیس شده که همگی شیعه زیدی هستند. در این مدرسه در سال ۲۰۱۳ بیش از ۵ هزار نفر طلبه وجود داشت. جمعیت طلاب و خانواده‌هایشان و مردم منطقه به بیش از ۱۵۰۰۰ نفر می‌رسیده است. (یمن برس، «معلومات عن مركز دار الحديث السلفي بدماج الذي يحاصره الحوثيين منذ أشهر»: <https://yemen-pers.com/news23638.html>)

۲. علیزاده موسوی، سید مهدی، بیداری اسلامی، ص ۲۰۳.

منابع

۱. احمدی، حمید، خسروی، افسانه، «کالبدشکافی تهاجم عربستان به یمن»، **فصلنامه سیاست**، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دروه ۴۶، زمستان ۱۳۹۵ ش.
۲. حریرفروش، حامد، **عربستان و تحولات عربی خاورمیانه**، تهران: مبین اندیشه، ۱۳۹۶ ش.
۳. بشیر البکر، **القاعده فی الیمن والسعودیه**، بیروت: دارالساقی، چاپ اول، ۲۰۱۰ م.
۴. جعفری ولدانی، اصغر، **چالش‌ها و منازعات در خاورمیانه**، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۸۸ ش.
۵. رسولی، معین، **انقلاب یمن**، تهران: مؤسسه مطالعات اندیشه‌سازان نور، ۱۳۹۴ ش.
۶. علیزاده موسوی، سید مهدی، **بیداری اسلامی**، تهران: معاونت امور فرهنگی و مدیریت حج و زیارت، ۱۳۹۰ ش.

وبسایت‌ها

1. <https://www.yemen-nic.info/yemen/brief>
2. <http://rotbe3.com>
3. <https://mufti.af.org.sa/ar/conten>
4. <https://www.state.gov/documents/organization/208632.pdf>
5. <https://fa.wikipedia.org/wiki>
6. <https://arabic.rt.com/world>
7. <https://www.albayan.ae/one>
8. <http://www.bbc.com>
9. <https://farsi-archive.aawsat.com>
10. <https://www.loc.gov/r/r/frd/cs/profiles/Yemen.pdf>
11. <https://www.tasnimnews.com>
12. <https://www.aljazeera.net/news/arabic>
13. <https://arabic.rt.com/news>
14. <http://www.irna.ir/fa/News>
15. <http://parstoday.com>
16. <http://www.bbc.com/persian/world>
17. <https://www.albayan.ae/one-world/arabs>
18. <https://www.youm7.com>

19. <https://www.farsnews.com/news>
20. <https://www.sahab.net>
21. <http://www.rabee.net>
22. <https://www.youtube.com>
23. <https://mufti.af.org.sa/ar/content>
24. <https://www.brookings.edu/ar/opinions>

